2021_9_725_732

നിരാകരണപത്രം

(Disclaimer)

പ്രാദേശികഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾകടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവ്വഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

2021_9_725_732

മെസ്സേഴ്സ് സൂരജ്മുൾ നഗർമുൾ

v.

ശ്രി ബ്രിജേഷ് മെഹ്റോത്രയും മറ്റുള്ളവരും

2011 ലെ 10394–10396 നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീലുകളിൽ

2017 ലെ 726 –728 നമ്പർ കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികൾ (സി)

2021 ഡിസംബർ 14

[ജസ്റ്റിസ് ആർ. സുബാഷ് റെഡ്ഡി, ജസ്റ്റിസ് ഋഷികേശ് റോയ്]

കോടതി അലക്ഷ്യ നിയമം, 1971– കോടതി അലക്ഷ്യം– എപ്പോഴല്ല– ഹർജിക്കാരന്റെ ഭൂമി 1894 ലെ നിയമം പ്രകാരം ഏറ്റെടുത്തു– 1981–ൽ വകുപ്പ് 4 വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു, കൈവശം ഏറ്റെടുത്തു– പിന്നീട് ഭൂമി സംരക്ഷിത വനമായി പ്രഖ്യാപിച്ചു– അവാർഡ് പാസാക്കിയില്ല– പുതിയ/കൂടുതൽ വിജ്ഞാപനങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു– റിട്ട് ഹർജിയിൽ ഹർജിക്കാരൻ ഇത് ചോദ്യം ചെയ്തു, മറ്റ് വിവിധ റിട്ട് ഹർജികൾ തീർപ്പാക്കാതെ കിടക്കുന്നു– 1981 ലെ വിജ്ഞാപനം അനുസരിച്ച് 2006–ൽ അവാർഡ് പാസാക്കി– ഭൂമിയുടെ കൈവശവും അവകാശവും എതിർകക്ഷിയായ സംസ്ഥാനത്തിൽ നിക്ഷിപ്തമാണെന്ന് ഹൈക്കോടതി വിധിച്ചു– 2011–ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 10394–10396–ൽ ഈ കോടതി 17.08.2015–ലെ ഉത്തരവ് വഴി ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ അവസാനിച്ചുവെന്നും 2013–ലെ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ ബാധകമാണെന്നും വിധിച്ചുകൊണ്ട് ഹർജിക്കാരന്റെ സുപ്രീം കോടതിയിലെ അപ്പീലുകൾ അനുവദിച്ചു; പുതിയ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ആരംഭിക്കാൻ സംസ്ഥാനത്തിന് നിർദ്ദേശം നൽകി– മേൽപ്പറഞ്ഞ

2021_9_725_732

നിർദ്ദേശങ്ങൾ ലംഘിച്ചുവെന്ന് ആരോപിച്ച് കോടതി അലക്ഷ്യ ഹർജികൾ ഫയൽ ചെയ്തു- അതിനിടയിൽ 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു- 29.08.2016-ലെ ഉത്തരവ് വഴി കോടതി അലക്ഷ്യ ഹർജികൾ തീർപ്പാക്കി, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഭൂമിയുടെ കൈവശം ഇതിനകം ഏറ്റെടുത്തതിനാൽ, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 40 പ്രകാരം ഹർജിക്കാരന് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകണമെന്ന് നിരീക്ഷിച്ചു- സംസ്ഥാനം മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവിന്റെ തിരുത്തൽ ആവശ്യപ്പെട്ടു- 05.01.2017-ലെ ഉത്തരവ് വഴി ഇടക്കാല ഹർജികൾ തള്ളി- 17.08.2015, 29.08.2016, 05.01.2017 തീയതികളിലെ ഉത്തരവുകൾ ലംഘിച്ചുവെന്ന് ആരോപിച്ചു- വിധിച്ചത്: ഈ കോടതി പാസാക്കിയ 10.02.2020-ലെ ഉത്തരവിന്റെയും; 14.02.2020-ലെ പുതിയ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെയും 12.11.2020-ലെ അവാർഡിന്റെയും വെളിച്ചത്തിൽ, 17.08.2015-ലെ ഉത്തരവിൽ ഈ കോടതി നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ എതിർകക്ഷികൾ ലംഘിച്ചുവെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല- അങ്ങനെ, 14.02.2020-ൽ 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച അവസാന വിജ്ഞാപനത്തിന്റെയും അധികാരികൾ പാസാക്കിയ അവാർഡിന്റെയും വെളിച്ചത്തിൽ, എതിർകക്ഷികൾ ഈ കോടതി നൽകിയ ഏതെങ്കിലും നിർദ്ദേശങ്ങൾ മനഃപൂർവ്വം ലംഘിച്ചുവെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല- കൂടാതെ, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം അടിയന്തര വ്യവസ്ഥ ഉൾപ്പെടുത്താതെ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചപ്പോൾ, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 40 പ്രകാരമുള്ള ആനുകൂല്യങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ചോദ്യം ഉദിക്കുന്നില്ല- ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ നിയമം, 1894- വകുപ്പ് 4, 6- ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, പുനരധിവാസം, പുനരധിവാസത്തിൽ സുതാര്യതയ്ക്കും വേണ്ടിയുള്ള നിയമം, 2013- വകുപ്പുകൾ 11, 40, 64, 66, 74- ഇന്ത്യൻ ഫോറസ്റ്റ് നിയമം, 1927- വകുപ്പ് 29.

2021_9_725_732

ഹർജികൾ തള്ളിക്കൊണ്ട് കോടതി ഇപ്രകാരം വിധിച്ചു:

2011-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 10394-10396-ൽ ഈ കോടതി പാസാക്കിയ 17.08.2015-ലെ ഉത്തരവിൽ, നിയമത്തിൽ നിശ്ചിത കാലയളവിനുള്ളിൽ അവാർഡ് പാസാക്കാത്തതിനാൽ നടപടികൾ അവസാനിച്ചു എന്ന കാരണത്താൽ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ റദ്ദാക്കുമ്പോൾ, പുതിയ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ആരംഭിക്കാനോ നിയമപ്രകാരം ലഭ്യമായ മറ്റ് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാനോ എതിർകക്ഷിയായ സംസ്ഥാനത്തോട് നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നു. 17.08.2015-ലെ മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവിനെ തുടർന്ന് എതിർകക്ഷികൾ 14.11.2015-ൽ പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു, അതിനുശേഷം 10.02.2020-ലെ ഉത്തരവിൽ, അവാർഡ് പാസാക്കാത്തതിനാൽ 14.11.2015-ലെ പ്രസ്തുത വിജ്ഞാപനവും അവസാനിച്ചുവെന്ന് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വാദം ഈ കോടതി രേഖപ്പെടുത്തി, അതിനാൽ 14.02.2020-ൽ പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു. 14.02.2020-ന് 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച വിജ്ഞാപനം അനുസരിച്ച്, അവാർഡ് അന്വേഷണം നടത്തി. ഹർജിക്കാരൻ 08.06.2020-ന് അവാർഡ് അന്വേഷണത്തിൽ തന്റെ ക്ലെയിം ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തു. ഈ കോടതി പാസാക്കിയ 10.02.2020-ലെ ഉത്തരവിന്റെയും 14.02.2020-ലെ പുതിയ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെയും 12.11.2020-ലെ അവാർഡിന്റെയും വെളിച്ചത്തിൽ, 17.08.2015-ലെ ഉത്തരവിൽ ഈ കോടതി നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ എതിർകക്ഷികൾ ലംഘിച്ചുവെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല. 17.08.2015-ലെ ഉത്തരവിനാൽ ബുദ്ധിമുട്ടിയപ്പോൾ, പുനഃപരിശോധനാ ഹർജി തള്ളി, ക്യൂറേറ്റീവ് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തു, അത് തീർപ്പാക്കാതെ കിടക്കുന്നു. കൂടാതെ, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം അടിയന്തര

വ്യവസ്ഥ ഉൾപ്പെടുത്താതെ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചപ്പോൾ, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 40 പ്രകാരമുള്ള ആനുകൂല്യങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ചോദ്യം ഉദിക്കുന്നില്ല. 14.02.2020-ന് 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച അവസാന വിജ്ഞാപനത്തിന്റെയും എതിർകക്ഷിയായ അധികാരികൾ പാസാക്കിയ അവാർഡിന്റെയും വെളിച്ചത്തിൽ, കോടതി അലക്ഷ്യ നിയമം, 1971-ലെ വ്യവസ്ഥകൾ ബാധകമാക്കികൊണ്ട്, എതിർകക്ഷികൾ ഈ കോടതി നൽകിയ ഏതെങ്കിലും നിർദ്ദേശങ്ങൾ മനഃപൂർവ്വം ലംഘിച്ചുവെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല. നഷ്ടപരിഹാരം ശരിയായി നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് നിയമത്തിൽ ലഭ്യമായ പ്രതിവിധികൾ ഉപയോഗിക്കാൻ ഹർജിക്കാരന് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്, എന്നാൽ അതേ സമയം, എതിർകക്ഷികൾ ഈ കോടതി നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ലംഘിച്ചുവെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല. 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 64 വ്യക്തമാക്കുന്നത്, അവാർഡ് അംഗീകരിക്കാത്ത ഏതൊരു താൽപ്പര്യമുള്ള വ്യക്തിക്കും കളക്ടർക്ക് രേഖാമൂലമുള്ള അപേക്ഷ വഴി 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 66 പ്രകാരം രൂപീകരിച്ച യോഗ്യതയുള്ള അധികാരിക്ക് റഫറൻസ് തേടാമെന്നാണ്. അത്തരം അധികാരി റഫറൻസിൽ തീർപ്പാക്കിയതിന് ശേഷവും, വകുപ്പ് 74 പ്രകാരം ഹൈക്കോടതിയിൽ കൂടുതൽ പ്രതിവിധി ലഭ്യമാണ്. നിയമപ്രകാരം ലഭ്യമായ പ്രതിവിധികൾ പിന്തുടരാൻ ഹർജിക്കാരന് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടെങ്കിലും, എതിർകക്ഷികൾ ആരോപിക്കുന്നതുപോലെ യാതൊരു കോടതി അലക്ഷ്യവും ഈ കോടതി കണ്ടെത്തുന്നില്ല.

ജെ. എസ്. പരിഹാർ v. ഗൺപത് ഡഗ്ഗറും മറ്റുള്ളവരും (1996) 6 SCC 291 : [1996] 6 Suppl. SCR 110; *ഡൽഹി ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി v. മഹേന്ദർ സിംഗും മറ്റുള്ളവരും* (2009) 5 SCC 339 :

[2009] 4 SCR 788; *ആർ. എൻ. ഡേയും മറ്റുള്ളവരും v. ഭാഗ്യബതി പ്രമാണികയും മറ്റുള്ളവരും* (2000) 4 SCC 400 : [2000] 3 SCR 172 – **അവലംബിച്ചു.**

പരാമർശിച്ച കേസ് നിയമങ്ങൾ

[1996] 6 Suppl. SCR 110	**ആശ്രയിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 8**
[2009] 4 SCR 788	**ആശ്രയിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 8**
[2000] 3 SCR 172	**ആശ്രയിച്ചു**	**ഖണ്ഡിക 8**

സഹജാധികാരിത: 2011 ലെ 10394–10396 നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീലുകളിൽ 2017 ലെ 726–728 നമ്പർ കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികൾ (സി).

2016 ലെ 28–30 നമ്പർ ഇടക്കാല ഹർജികളിലും 2015 ലെ 726–728 നമ്പർ കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികളിലും (സി) 2011 ലെ 10394–10396 നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീലുകളിൽ 17.08.2015, 29.08.2016 and 05.01.2017 എന്നീ തീയതികളിലെ ഉത്തരവിൽ സമർപ്പിച്ച കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജി.

സീനിയർ അഭിഭാഷകരായ ഡോ. എ. എം. സിംഗ്വി, ഗോപാൽ ശങ്കരനാരായണൻ, ഗൗതം നാരായൺ, അശോക് കുമാർ ജെയിൻ, പങ്കജ് ജെയിൻ, ശ്രീമതി മീനാക്ഷി ജെയിൻ, ബിജോയ് കുമാർ ജെയിൻ എന്നീ അഭിഭാഷകർ അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായി.

2021_9_725_732

സീനിയർ അഭിഭാഷകനായ രഞ്ജിത് കുമാർ, അഭിഭാഷകൻ മനീഷ് കുമാ എന്നിവർ എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായി.

കോടതിയുടെ വിധിന്യായം പുറപ്പെടുവിച്ചത്

ജസ്റ്റിസ് ആർ. സുഭാഷ് റെഡ്ഡി.

1. ഈ കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികൾ കോടതിയലക്ഷ്യ നിയമം, 1971-ലെ വകുപ്പ് 12, ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 129, സുപ്രീം കോടതിയുടെ കോടതിയലക്ഷ്യ നടപടിക്രമങ്ങൾ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ചട്ടങ്ങൾ, 1975-ലെ ചട്ടം 3(സി) എന്നിവ പ്രകാരം ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ്. 2011 ലെ 10394-10396 നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീലുകളിലും 2015 ലെ 726-728 നമ്പർ കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികളിലും (സി) പ്രസ്തുത കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികളിൽ 2016 ലെ 28-30 നമ്പർ ഇടക്കാല ഹർജികളിലും പാസാക്കിയ 17.08.2015, 29.08.2016, 05.01.2017 തീയതികളിലെ ഈ കോടതി ഉത്തരവിലെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ എതിർകക്ഷികൾ മനഃപൂർവ്വം ലംഘിച്ചു എന്ന് ആരോപിച്ചാണ് ഇത്.

2. ബീഹാറിലെ ഭാഗൽപൂരിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഹർജിക്കാരന്റെ 29.38 ഏക്കർ ഭൂമി ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ നിയമം, 1894 (ചുരുക്കത്തിൽ, 'നിയമം') വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം ഏറ്റെടുത്തു. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4(1) പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം ആദ്യമായി 25.03.1981-ന് പുറപ്പെടുവിച്ചു. മേൽപ്പറഞ്ഞ വിജ്ഞാപനം അനുസരിച്ച്, ഭൂമിയുടെയും കെട്ടിടങ്ങളുടെയും കൈവശം 20.08.1981-ന് ഏറ്റെടുത്തു. പ്രസ്തുത ഭൂമി പിന്നീട് ഇന്ത്യൻ ഫോറസ്റ്റ് നിയമം, 1927-ലെ വകുപ്പ് 29 പ്രകാരം ഒരു സംരക്ഷിത വനമായി പ്രഖ്യാപിച്ചു. 04.09.1990-ന് ഇന്ത്യൻ ഫോറസ്റ്റ് നിയമം പ്രകാരം ഇത് സംബന്ധിച്ച വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു.

2021_9_725_732

2(എ). നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4(1) പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച വിജ്ഞാപനം അനുസരിച്ച് അവാർഡ് പാസാക്കാത്തതിനാൽ, നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 4(1) പ്രകാരം 24.05.1995-ന് പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു, കൂടാതെ 17.08.1996-ന് ഇതേ വിഷയത്തിൽ കൂടുതൽ വിജ്ഞാപനവും ഉണ്ടായിരുന്നു. തുടർന്നുള്ള വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചപ്പോൾ, അത് ഹൈക്കോടതിയിൽ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ടു. പ്രസ്തുത റിട്ട് ഹർജി 1998-ൽ അനുവദിച്ചു. ഹൈക്കോടതിയിൽ ഫയൽ ചെയ്ത എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിൽ, അവാർഡ് നിയമപരമായ കാലയളവിനുള്ളിൽ പാസാക്കാത്തതിനാൽ, നേരത്തെയുള്ള ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ അവസാനിച്ചുവെന്ന് എതിർകക്ഷികൾ നിലപാട് സ്വീകരിച്ചു. ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഭൂമി വിട്ടുകൊടുക്കാനും കൈവശം തനിക്ക് കൈമാറാനും എതിർകക്ഷിയായ സംസ്ഥാനത്തിനെതിരെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് ഹർജിക്കാരൻ മറ്റൊരു റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തു. ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ പിൻവലിക്കാനുള്ള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ നടപടിയെ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഡിവിഷണൽ ഫോറസ്റ്റ് ഓഫീസർ ഒരു റിട്ട് ഹർജിയും ഫയൽ ചെയ്തിരുന്നു. വനം സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും പരിപാലിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ഒരു പൊതുതാൽപര്യ ഹർജിയും ഫയൽ ചെയ്തിരുന്നു. അത്തരം ഹർജികൾ തീർപ്പാക്കാതെ കിടക്കുമ്പോൾ, 1981 ലെ വിജ്ഞാപനം അനുസരിച്ച് 27.09.2006-ന് ഒരു അവാർഡ് പാസാക്കി. മൂന്ന് റിട്ട് ഹർജികളും ഹൈക്കോടതി ഒരുമിച്ച് കേട്ടു. അവാർഡ് പാസാക്കാൻ കാലതാമസം ഉണ്ടായെങ്കിൽ പോലും, ഭൂമിയുടെ കൈവശവും അവകാശവും എതിർകക്ഷിയായ സംസ്ഥാനത്തിൽ നിക്ഷിപ്തമാണെന്ന് ഹൈക്കോടതി വിധിച്ചപ്പോൾ, സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 10394-10396 2011-ൽ ഈ കോടതിയിൽ വിഷയങ്ങൾ എത്തി. 17.08.2015-ലെ ഉത്തരവ് വഴി, ഹർജിക്കാരൻ ഫയൽ ചെയ്ത സിവിൽ അപ്പീലുകൾ അനുവദിച്ചു, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, പുനരധിവാസം, പുനരധിവാസത്തിൽ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതയ്ക്കും വേണ്ടിയുള്ള നിയമം, 2013 (ചുരുക്കത്തിൽ

‘2013 നിയമം’) വ്യവസ്ഥകൾ ബാധകമാകുമെന്ന് വിധിച്ചു, കാരണം തുടർന്നുള്ള വിജ്ഞാപനം അനുസരിച്ച് നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 6 പ്രകാരമുള്ള ഒരു പ്രഖ്യാപനം നടത്തുന്നതിനപ്പുറം സംസ്ഥാനം മുന്നോട്ട് പോയിരുന്നില്ല. ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ഈ കോടതി അവസാനിപ്പിച്ചതായി പ്രഖ്യാപിച്ചു, കൂടാതെ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ച് ആറ് ആഴ്ചയ്ക്കുള്ളിൽ പുതിയ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ആരംഭിക്കാനോ നിയമപ്രകാരം ലഭ്യമായ മറ്റ് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാനോ എതിർകക്ഷിയായ സംസ്ഥാനത്തോട് നിർദ്ദേശിച്ചു.

3. 17.08.2015-ന് പാസാക്കിയ മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവിലെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ മനഃപൂർവ്വം ലംഘിച്ചു എന്ന് ആരോപിച്ച്, നേരത്തെ കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികൾ 2015 ലെ 726-728 നമ്പർ കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികൾ (സി) ഫയൽ ചെയ്തു. കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികൾ തീർപ്പാക്കാതെ കിടക്കുമ്പോൾ 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചതിനാൽ, 29.08.2016-ലെ ഉത്തരവ് വഴി കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികൾ തീർപ്പാക്കി. പ്രസ്തുത ഉത്തരവ് താഴെ പറയുന്നതാണ്:

“ഹർജിക്കാരന് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചത്, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഭൂമിയുടെ കൈവശം അധികാരികൾ ഇതിനകം ഏറ്റെടുത്തിട്ടുണ്ടെന്നാണ്.

അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, പുനരധിവാസം, പുനരധിവാസത്തിൽ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതയ്ക്കും വേണ്ടിയുള്ള നിയമം, 2013-ലെ വകുപ്പ് 40-ലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം നിയമം അനുസരിച്ച് ഹർജിക്കാരന് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുമെന്ന് ഈ കോടതിക്ക് ഉറപ്പുണ്ട്. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജി നിലനിൽക്കുന്നില്ല,

അതിനാൽ, ഹർജിക്കാരന് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകൻ അത് പിൻവലിക്കാൻ അനുമതി തേടുന്നു.

അനുമതി നൽകിയിരിക്കുന്നു, കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികൾ പിൻവലിച്ചതായി തീർപ്പാക്കുന്നു."

എതിർകക്ഷിയായ സംസ്ഥാനം പിന്നീട് 29.08.2016-ലെ ഉത്തരവിന്റെ തിരുത്തൽ ആവശ്യപ്പെട്ട് 28-30 നമ്പർ ഇടക്കാല ഹർജികൾ 2016 ൽ ഫയൽ ചെയ്തു, പ്രസ്തുത ഇടക്കാല ഹർജികൾ 05.01.2017-ലെ ഉത്തരവ് വഴി തള്ളി.

4. ഹർജിക്കാരന് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകരായ ഡോ. എ.എം. സിംഗ്വിയെയും ശ്രീ. ഗോപാൽ ശങ്കരനാരായണനെയും എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. രഞ്ജിത് കുമാറിനെയും ഈ കോടതി ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം കേട്ടു.

5. ഈ കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ പരമ്പര എതിർകക്ഷികൾ മനഃപൂർവ്വം ലംഘിച്ചു എന്നതാണ് ഹർജിക്കാരന് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകരുടെ പ്രധാന വാദം. ആദ്യം അടിയന്തര വ്യവസ്ഥ ഉൾപ്പെടുത്തി ഭൂമി ഏറ്റെടുത്തു എന്നും, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 40 പ്രകാരമുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ അനുസരിച്ച് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാൻ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടും, എതിർകക്ഷികൾ 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 40 പാലിക്കാതെയും ഭൂമിയെ കാർഷിക വനഭൂമിയായി കണക്കാക്കിയും അവാർഡ് പാസാക്കി എന്നും വാദിക്കുന്നു. ഏറ്റെടുത്ത ഭൂമി ഓഫീസ്, താമസ കെട്ടിടങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാൻ ഉപയോഗിച്ചു എന്നും, എന്നിട്ടും ഈ കോടതിയുടെ വിവിധ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് വിരുദ്ധമായി, നിയമത്തിന് അജ്ഞാതമായ ഒരു ആശയം ഉപയോഗിച്ച് ഭൂമിയെ കാർഷിക വനഭൂമിയായി കണക്കാക്കി എന്നതാണ്

ഹർജിക്കാരന്റെ വാദം. 29.08.2016-ലെ ഉത്തരവിന്റെ തിരുത്തലിനായി അപേക്ഷകൾ ഫയൽ ചെയ്തപ്പോൾ, പ്രസ്തുത അപേക്ഷകൾ 05.01.2017-ലെ ഉത്തരവ് വഴി തള്ളി, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 40 പ്രകാരമുള്ള ആനുകൂല്യങ്ങൾ അനുവദിച്ചില്ല എന്നും വാദിക്കുന്നു.

6. എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി എതിർ സത്യവാങ്മൂലം ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഹർജിക്കാരൻ ഉന്നയിച്ച വിവിധ ആരോപണങ്ങൾ നിഷേധിക്കുമ്പോൾ, 17.08.2015-ലെ ഉത്തരവിൽ ഈ കോടതി നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ പാലിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു എന്നും, പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കുമെന്ന് സംസ്ഥാനത്തിന് വേണ്ടി നൽകിയ മൊഴി രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് 10.02.2020-ലെ ഉത്തരവിൽ ഈ കോടതി പ്രസ്തുത വിജ്ഞാപനവും അവസാനിച്ചുവെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു എന്നും എതിർകക്ഷികൾ വാദിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത ഉത്തരവിൽ, ഭൂമിയുടെ സ്വഭാവം മുതലായവയെക്കുറിച്ച് കോടതി യാതൊരു അഭിപ്രായവും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെന്നും എല്ലാ വിഷയങ്ങളും തുറന്നുവിട്ടിട്ടുണ്ടെന്നും ഈ കോടതി വ്യക്തമാക്കി. 10.02.2020-ലെ ഉത്തരവിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ, 14.02.2020-ന് 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം ഒരു പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു എന്നും, ആവശ്യമായ നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിച്ചതിന് ശേഷം 12.11.2020-ന് അവാർഡ് പാസാക്കി എന്നും പറയുന്നു. അപ്രകാരം കോടതി നൽകിയ യാതൊരു നിർദ്ദേശങ്ങളും ലംഘിച്ചിട്ടില്ല, ഹർജിക്കാരൻ ആരോപിക്കുന്നതുപോലെ മനഃപൂർവ്വമായ ലംഘനമൊന്നും നടന്നിട്ടില്ല. നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിച്ചതിൽ ഹർജിക്കാരന് ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 64 പ്രകാരമുള്ള പ്രതിവിധി ഉപയോഗിക്കാൻ ഹർജിക്കാരന് എപ്പോഴും സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട് എന്നതാണ് എതിർകക്ഷികളുടെ വാദം. അത്തരം പ്രതിവിധി ഉപയോഗിക്കാതെ കോടതിയലക്ഷ്യത്തിന്റെ

മറവിൽ, ഈ കോടതി നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ വ്യാപ്തി വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ ഹർജിക്കാരൻ ശ്രമിക്കുകയാണ്.

7. 2011-ലെ 10394-10396 നമ്പർ സിവിൽ അപ്പീലുകളിൽ ഈ കോടതി പാസാക്കിയ 17.08.2015-ലെ ഉത്തരവിൽ, നിയമത്തിൽ നിശ്ചിത കാലയളവിനുള്ളിൽ അവാർഡ് പാസാക്കാത്തതിനാൽ നടപടികൾ അവസാനിച്ചു എന്ന കാരണത്താൽ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ റദ്ദാക്കുമ്പോൾ, പുതിയ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ആരംഭിക്കാനോ നിയമപ്രകാരം ലഭ്യമായ മറ്റ് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാനോ എതിർകക്ഷിയായ സംസ്ഥാനത്തോട് നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നു. 17.08.2015-ലെ മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവിനെ തുടർന്ന് എതിർകക്ഷികൾ 14.11.2015-ൽ പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു, അതിനുശേഷം 10.02.2020-ലെ ഉത്തരവിൽ, അവാർഡ് പാസാക്കാത്തതിനാൽ 14.11.2015-ലെ പ്രസ്തുത വിജ്ഞാപനവും അവസാനിച്ചുവെന്ന് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വാദം ഈ കോടതി രേഖപ്പെടുത്തി, അങ്ങനെ 14.02.2020-ൽ പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു. 14.02.2020-ന് 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച വിജ്ഞാപനം അനുസരിച്ച്, അവാർഡ് അന്വേഷണം നടത്തി. ഹർജിക്കാരൻ 08.06.2020-ന് അവാർഡ് അന്വേഷണത്തിൽ തന്റെ ക്ലെയിം ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തു.

8. ഈ കോടതി പാസാക്കിയ 10.02.2020-ലെ ഉത്തരവിന്റെയും 14.02.2020-ലെ പുതിയ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെയും 12.11.2020-ലെ അവാർഡിന്റെയും വെളിച്ചത്തിൽ, 17.08.2015-ലെ ഉത്തരവിൽ ഈ കോടതി നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ എതിർകക്ഷികൾ ലംഘിച്ചുവെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല. 17.08.2015-ലെ ഉത്തരവിനാൽ ബുദ്ധിമുട്ടിയപ്പോൾ, പുനഃപരിശോധനാ ഹർജി തള്ളി, ക്യൂറേറ്റീവ് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തു, അത് തീർപ്പാക്കാതെ കിടക്കുന്നു. ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകനായ ഡോ. സിംഗ്വി വാദിച്ചതുപോലെ,

എതിർകക്ഷികൾക്ക് 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 40 പ്രകാരമുള്ള ആനുകൂല്യങ്ങൾ അനുവദിച്ചിട്ടില്ല എന്നതിനെക്കുറിച്ച്, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച ഏറ്റവും പുതിയ വിജ്ഞാപനത്തിൽ എതിർകക്ഷികൾ അടിയന്തര വ്യവസ്ഥ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല എന്നത് ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചപ്പോൾ, അടിയന്തര വ്യവസ്ഥ ഉൾപ്പെടുത്താതെ, 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 40 പ്രകാരമുള്ള ആനുകൂല്യങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ചോദ്യം ഉദിക്കുന്നില്ല. എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ രഞ്ജിത് കുമാർ ആശ്രയിച്ച **ജെ. എസ്. പരിഹാർ v. ഗൺപത് ഡഗ്ഗറും മറ്റുള്ളവരും**[1] എന്ന കേസിൽ, ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചത്, ഈ കോടതി നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സർക്കാർ ഒരു ഉത്തരവ് പാസാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ, ഉചിതമായ ഫോറത്തിൽ പരിഹാരം തേടാൻ ഒരു പുതിയ കാരണം ഉണ്ടാകുമെന്നാണ്. കൂടാതെ, **ഡൽഹി ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി v. മഹേന്ദർ സിംഗ് മറ്റൊരാളും**[2] എന്ന കേസിൽ ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചത്, ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ നിയമം എന്നത് സ്വയം പൂർണ്ണമായ ഒരു കോഡാണെന്നും, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, നഷ്ടപരിഹാരം നൽകൽ എന്നിവയ്ക്ക് വിശദമായ നടപടിക്രമങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കുന്നുവെന്നും, നീതി, സമത്വം, നല്ല മനസ്സാക്ഷി എന്നിവയുടെ പൊതു നിയമ തത്വങ്ങൾ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിരുദ്ധമായി വ്യാപിപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നും ആണ്. **ആർ.എൻ. ഡേയും മറ്റുള്ളവരും v. ഭാഗ്യബതി പ്രമാണികയും മറ്റുള്ളവരും**[3] എന്ന കേസിൽ ഈ കോടതി വിധിച്ചത്, ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ നിയമം പ്രകാരം ലഭിച്ച ഒരു ഡിക്രി നടപ്പിലാക്കാവുന്ന ഒരു ഡിക്രിയാണെന്നും, അത്തരം ഡിക്രി പാലിക്കാത്തതിന് കോടതിയലക്ഷ്യം നിലനിർത്താൻ കഴിയില്ലെന്നും ആണ്.

1 (1996) 6 SCC 291
2 (2009) 5 SCC 339
3 (2000) 4 SCC 400

അതേ വിധിന്യായത്തിൽ കോടതിയലക്ഷ്യത്തിന്റെ ആയുധം ധാരാളമായി ഉപയോഗിക്കരുത് അല്ലെങ്കിൽ ദുരുപയോഗം ചെയ്യരുത് എന്നും നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. കോടതിയലക്ഷ്യ നിയമം പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിൽ കോടതിക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ള വിവേചനാധികാരം കോടതിയുടെ അന്തസ്സും നിയമത്തിന്റെ മഹത്വവും നിലനിർത്താൻ ഉപയോഗിക്കണം എന്നും, കൂടാതെ ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള കക്ഷിക്ക് അത്തരം അധികാരിത ഉപയോഗിക്കാൻ കോടതി നിർബന്ധിക്കണമെന്ന് വാദിക്കാൻ അവകാശമില്ലെന്നും നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്, കാരണം കോടതിയലക്ഷ്യം എന്നത് കോടതിയലക്ഷ്യം ചെയ്തയാളും കോടതിയും തമ്മിലാണ്.

9. 14.02.2020-ന് 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 11 പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച അവസാന വിജ്ഞാപനത്തിന്റെയും എതിർകക്ഷി അധികാരികൾ പാസാക്കിയ അവാർഡിന്റെയും വെളിച്ചത്തിൽ, എതിർകക്ഷികൾ ഈ കോടതി നൽകിയ ഏതെങ്കിലും നിർദ്ദേശങ്ങൾ മനഃപൂർവ്വം ലംഘിച്ചുവെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല, ഇത് 1971-ലെ കോടതിയലക്ഷ്യ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ ആകർഷിക്കുന്നില്ല. മാർക്കറ്റ് മൂല്യം നിശ്ചയിക്കുന്നതിനായി അവാർഡിൽ ഭൂമി തെറ്റായി തരംതിരിച്ചു എന്ന് ഹർജിക്കാരന് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സീനിയർ അഭിഭാഷകൻ വിശദമായി വാദങ്ങൾ ഉന്നയിച്ചുവെങ്കിലും, നഷ്ടപരിഹാരം ശരിയായി നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് നിയമത്തിൽ ലഭ്യമായ പ്രതിവിധികൾ ഉപയോഗിക്കാൻ ഹർജിക്കാരന് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. എന്നാൽ അതേ സമയം, എതിർകക്ഷികൾ ഈ കോടതി നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ലംഘിച്ചുവെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല. 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 64 വ്യക്തമാക്കുന്നത്, അവാർഡ് അംഗീകരിക്കാത്ത ഏതൊരു താൽപ്പര്യമുള്ള വ്യക്തിക്കും കളക്ടർക്ക് രേഖാമൂലം അപേക്ഷ നൽകി 2013 ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 66 പ്രകാരം രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ള യോഗ്യതയുള്ള അധികാരിക്ക് റഫറൻസ്

തേടാമെന്നാണ്. അത്തരം അധികാരി റഫറൻസിൽ തീർപ്പാക്കിയതിന് ശേഷവും, വകുപ്പ് 74 പ്രകാരം ഹൈക്കോടതിയിൽ കൂടുതൽ പ്രതിവിധി ലഭ്യമാണ്. അക്കാര്യത്തിൽ, നിയമപ്രകാരം ലഭ്യമായ പ്രതിവിധികൾ പിന്തുടരാൻ ഹർജിക്കാരന് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടെങ്കിലും, എതിർകക്ഷികൾ ആരോപിക്കുന്നതുപോലെ യാതൊരു കോടതിയലക്ഷ്യവും ഈ കോടതി കണ്ടെത്തുന്നില്ല. മേൽപ്പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ ഈ കോടതിയലക്ഷ്യ ഹർജികൾ തള്ളി, ചെലവുകൾക്ക് ഉത്തരവില്ല. 12.11.2020-ലെ അവാർഡിൽ ഭൂമിയുടെ തരംതിരിക്കലിനെക്കുറിച്ചോ മാർക്കറ്റ് മൂല്യം നിർണ്ണയിച്ചതിനെക്കുറിച്ചോ ഈ കോടതി യാതൊരു അഭിപ്രായവും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെന്ന് ഈ കോടതി വ്യക്തമാക്കുന്നു. എല്ലാ വിഷയങ്ങളും തീർപ്പാക്കാതെ വെച്ചിരിക്കുന്നു.

ദിവ്യ പാണ്ഡെ

ഹർജികൾ തള്ളി.